

Regeringen
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Nationell plan för transportsystemet 2010 – 2021

Trafikverken överlämnar härmed förslag till ”Nationell plan för transportsystemet 2010 – 2021”. Planen omfattar vad som beskrivs i Förordning 2009:236 om en nationell plan för transportinfrastruktur och är framtagen enligt regeringens direktiv till trafikverken 2008-01-15 och 2008-12-19.

Till planförslaget fogas sex underlagsrapporter i tryckt form, en kortversion av planen samt CD-skivor som utöver dessa dokument även innehåller ytterligare material med anknytning till planen. Materialet kommer att finnas tillgängligt digitalt via trafikverkens hemsidor.

Motsvarande material sänds samtidigt på remiss till ett stort antal myndigheter, kommuner och organisationer.

Trafikverken bilägger även medfinansieringsavtal och avsiktsförklaringar till regeringen.

Ett trafikslagsövergripande perspektiv

Den nationella planen för transportsystemet är trafikslagsövergripande och har tagits fram av en gemensam projektgrupp i ett nära samarbete mellan trafikverken. En konstruktiv diskussion har förts i den öppna planeringsprocessen där regionala aktörer, näringsliv och intresseorganisationer har haft tillgång till trafikverkens arbetsmaterial. Erfarenheterna av processen är mycket goda. Trafikverkens gemensamma uppfattning är att samarbetet med dess trafikslagsövergripande perspektiv resulterat i en plan vilken givna anvisade ramar på bästa sätt utvecklar transportsystemet mot de transportpolitiska målen.

Kalkylerna är kvalitetssäkrade och jämförbara

I planeringsprojektet har arbetet att kvalitetssäkra kostnadskalkyler och att göra effektbeskrivningar och nyttokalkyler jämförbara ingått som en viktig del. Samordningsarbetet mellan trafikverken har denna gång kommit mycket längre än

under tidigare planeringsomgångar. Olikheter i arbetsorganisation och i de tekniska förutsättningarna för kalkylerna har emellertid medfört att trafikverkens arbetssätt och kalkylmetodik ännu inte helt har kunnat harmoniseras. Olikheternas påverkan på erhållna kalkylresultat bedöms dock vara små.

Trafikverken anser att kalkylresultaten är så säkra och jämförbara att de utgör ett tillfredställande underlag för vidare överväganden och beslut.

Effekter av olika antaganden om framtida energi- och klimatpolitik

Skilda antaganden om framtida energi- och klimatpolitik ger en stark påverkan på trafikprognoser och nyttokalkyler. Prognoser och kalkyler i det huvudscenario som använts i åtgärdsplaneringen utgår från den så kallade EET- strategin vilken utarbetats gemensamt av trafikverken, Naturvårdsverket och Energimyndigheten. Scenariot innehåller styrmedel som syftar till att begränsa transportsystemets klimatpåverkan. Kalkylerna förutsätter alltså att sådana styrande åtgärder genomförs. Parallellt har dock kalkyler gjorts för ett referensscenario utan de miljöstyrande åtgärderna. Effekterna av de skilda antagandena i förhållande till regeringens aviserade politik redovisas i en särskild rapport. Bedömningen är att skillnaden mellan regeringens aviserade politik i klimatpropositionen och antagandena i EET-strategin, i normalfallet påverkar den samhällsekonomiska lönsamheten i mindre omfattning.

Konsekvenser av direktiv rörande de årliga anslagsramarna

Trafikverken tvingas konstatera att den samlade volymen av pågående objekt vid planperiodens start, objekt utpekade i närtidssatsningen och viss annan nödvändig verksamhet inom ramen för utveckling av transportsystemet tillsammans kräver resurser vilka under planens första år överstiger direktivets anvisningar om årliga anslagsramar. Planens övriga namngivna investeringar har därför förlagts till planperiodens senare del. Även åtgärder för miljö, trimning av transportsystemet och sektorsverksamhet föreslås liksom statsbidrag till kollektivtrafik och spårfordon få en tyngdpunkt under planperiodens senare del.

Planen har också i övrigt anpassats till direktivets anvisningar om ram enligt budgetpropositionen år ett i planperioden och lika stora årliga anslagsramar under de elva följande åren.

Ändringar i efterfrågan på transporter under planperioden

Planen ska enligt planeringsdirektiven möjliggöra att ändringar i efterfrågan av transporter under planeringsperioden kan beaktas. Banverket och Sjöfartsverket å ena sidan, och Vägverket å andra sidan har därför avsatt medel för tillkommande behov, för att senare under planperioden kunna ta in tillkommande projekt i planen, kunna svara för den statliga delen av investeringen i kommande medfinansieringsprojekt och kunna bedriva förstudier och annat förberedande arbete för objekt i nästa planperiod.

Ny prissättning av järnvägens infrastruktur

De leveranskvaliteter som redovisas i planens drift- och underhållsstrategi för järnvägen förutsätter en fördubbling av banavgifterna. Hur en sådan ökning av avgifterna påverkar efterfrågan på resor och transporter har hittills inte varit möjlig att konsekvensbeskriva. Detta innebär att det framtida intäktsstillskottet är osäkert. Vid medelsbrist kommer emellertid storstadsområden och större stråk att prioriteras. Dessutom förutsätts att det nya europeaanpassade signalsystemet ERTMS finansieras med höjningar av banavgifterna efter 2020.

Hemställan

Förslaget till Nationell plan för transportsystemet har godkänts av styrelserna för Banverket, Sjöfartsverket med de synpunkter som framgår av särskilt yttrande enligt bilaga och Vägverket samt generaldirektören för Transportstyrelsen.

Trafikverken hemställer att regeringen i enlighet med planförslaget fastställer de delar av transportplanen som avser:

- namngivna investeringar i det statliga järnvägsnätet och stamvägnätet samt i farleder (bilagorna 2a – 2c)
- ram per trafikslag under planeringsperioden för utveckling av transportsystemet innefattande namngivna investeringar, åtgärdsområden (miljöinvesteringar för att begränsa transportsystemets omgivningspåverkan, åtgärder för trimning och effektivisering av transportsystemet för tillväxt och klimat samt sektorsåtgärder), riskreserv och medel för tillkommande behov
- ram för drift, underhåll, bärighet, rekonstruktion och tjälsäkring av vägtransportsystemet under planeringsperioden
- ram för medfinansiering av drift av enskilda vägar under planeringsperioden
- redovisat strategiskt nät för långväga godstransporter samt centrala noder i detta nät

- inriktning för fortsatt arbete med transportnät för personer med funktionsnedsättning
- redovisad inriktning av drift- och underhållsstrategier för järnväg och väg
- redovisad inriktning av sektorsverksamhet för väg och järnväg.

Borlänge 2009-08-17

Norrköping 2009-08-

Minoo Akhtarzand
Banverket

Jan-Olof Selén
Sjöfartsverket

Norrköping 2009-08-

Borlänge 2009-08-17

Staffan Widlert
Transportstyrelsen

Lena Erixon
Vägverket